

OGÓLNE WYMAGANIA

Wymagania edukacyjne z języka polskiego na poszczególne oceny dla uczniów klasy 4.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnił wymagań koniecznych do uzyskania oceny dopuszczającej. Nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności, a jego braki uniemożliwiają dalsze przyswajanie treści programowych. Nie potrafi samodzielnie wykonać najprostszych zadań, nawet z pomocą nauczyciela.

treści programowe	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra
	Uczeń opanował niezbędne treści programowe przewidziane dla klasy 4 w ograniczonym zakresie. Wykonuje zadania o niskim stopniu trudności, często z pomocą nauczyciela. Popelnia liczne błędy, ale jego wypowiedzi są zrozumiałe. Wymaga systematycznego wsparcia.	Uczeń opanował podstawowe wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy 4. W typowych sytuacjach stosuje zdobytą wiedzę, choć często potrzebuje ukierunkowania. Popelnia błędy, ale potrafi je poprawić. Pracuje w wolnym tempie, jednak wykazuje postępy.	Uczeń opanował podstawowe wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy 4. W typowych sytuacjach stosuje zdobytą wiedzę, choć często potrzebuje ukierunkowania. Popelnia błędy, ale potrafi je poprawić. Pracuje w wolnym tempie, jednak wykazuje postępy.	Uczeń w pełni opanował treści programowe przewidziane dla klasy 4, potrafi stosować wiedzę i umiejętności w nowych sytuacjach; mogą pojawiać się jedynie drobne uchybienia. Wykazuje się logicznym myśleniem, aktywnością i samodzielnością w działaniu.

kl. IV

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie IV

niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

Ocena celująca. Uczeń:

- znacznie wykracza poza obowiązujący program nauczania
- doskonale opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie
- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych
- z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe
- współpracuje w zespole, podejmuje działania mające na celu sprawną realizację zadań
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi
- interpretuje głosowo utwory poetyckie
- przygotowuje adaptację sceniczną
- posiada umiejętności z zakresu nauki o języku wyższe niż przewidywane w programie nauczania klasy.

Ocena bardzo dobra. Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności
- zazwyczaj aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim
- wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe
- wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym
- doskonale potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenie, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu)
- zachowuje trójdzielną kompozycję opowiadania
- dba o prawidłowy układ graficzny wypowiedzi pisemnej – akapity
- redaguje opowiadanie z dialogiem
- formułuje morał wynikający z baśni
- wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu
- samodzielnie sporządza plan odtwórczy tekstu literackiego i kompozycyjny własnej wypowiedzi.
- nazywa cechy bohatera i przywołuje czyny, zachowania, które o tym świadczą
- ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie się nim posługuje
- samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym
- analizuje utwór poetycki, wskazując: epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, kontrast, wersy, rymy, osobę mówiącą w wierszu
- płynnie czyta nowy tekst
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji
- biegle rozróżnia części mowy poznane w IV klasie
- wskazuje różnicę między osobową a nieosobową (bezokoliczniki) formą czasownika
- poprawnie stosuje formy liczby, osoby, rodzaju, czasu
- biegle odmienia rzeczowniki przez przypadki i poprawnie stosuje je w zdaniach
- odmienia przymiotniki i zauważa zależność form przymiotnika od określanego rzeczownika
- dostrzega związki między przysłówkiem a czasownikiem
- rozwija zdania pojedyncze nierozwinięte odpowiednio dobranymi określeniami
- przekształca zdanie na równoważnik zdania (i odwrotnie)

- rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze i złożone
- buduje zdanie z podanych związków wyrazowych
- samodzielnie przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego
- sprawnie odróżnia głoski od liter, spółgłoski od samogłosek
- rozróżnia „i” jako samogłoskę lub zmiękczenie
- uzasadnia pisownię wyrazów z trudnością ortograficzną
- wyodrębnia wtrącenia przecinkami.

Ocena dobra. Uczeń:

- w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej
- samodzielnie rozwiązuje zadania o średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne
- bierze czynny udział w lekcji
- wykonuje prace domowe, także nieobowiązkowe
- czyta poprawnie, ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje
- stosuje zasady prawidłowego przestankowania
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych
- próbuje oceniać zachowania bohaterów literackich oraz formułuje ogólne wnioski o utworach
- potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu)
- redaguje pytania do tekstu. Poprawnie sporządza plan ramowy
- zna i wymienia cechy gatunkowe baśni
- rozróżnia pojęcia: wyraz bliskoznaczny i wyraz przeciwstawny
- sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym
- wskazuje w wierszu: epitet, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy, rymy, wersy i strofy
- rozróżnia części mowy poznane w klasie czwartej
- poprawnie odmienia i stosuje w zdaniach czasowniki i rzeczowniki
- odróżnia czas przyszły złożony czasowników od czasu przyszłego prostego
- poprawnie odmienia przymiotniki
- tworzy przysłówki od przymiotników
- wskazuje w zdaniu podmiot, orzeczenie i określenia
- wyróżnia grupę podmiotu i grupę orzeczenia
- układa zdania pojedyncze i złożone
- rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania
- przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego (trudniejsze przykłady z pomocą nauczyciela)
- wyróżnia głoski, litery, samogłoski i spółgłoski
- określa spółgłoski
- poprawnie dzieli wyrazy na sylaby
- zna reguły dotyczące pisowni „nie” z rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami
- zna zasady dotyczące pisowni „ą” i „ę” w wyrazach
- stosuje poznane reguły ortograficzne w pracach pisemnych i ćwiczeniach
- poprawnie stawia przecinek w zdaniach złożonych.

Ocena dostateczna. Uczeń:

- w znacznej mierze opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.
- samodzielnie wykonuje tylko łatwe zadania, trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela
- rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach
- wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół poprawnie buduje zdania, właściwie stosuje poznane słownictwo i zasady ortograficzne
- z pomocą nauczyciela redaguje formy wypowiedzi przewidziane w programie klasy IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu)
- umie wymienić elementy świata przedstawionego

- odróżnia opis od opowiadania
- wie, co to jest epitet, porównanie, uosobienie, wers, strofa, rym
- zna pojęcie baśni
- w baśniach odróżnia postacie i wydarzenia realistyczne od fantastycznych
- tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej i odwrotnie
- rozpoznaje poznane części mowy
- rozpoznaje rzeczownik w funkcji podmiotu i czasownik w roli orzeczenia
- odmienia rzeczowniki przez przypadki
- odróżnia przysłówki od innych części mowy
- rozpoznaje typy zdań ze względu na cel wypowiedzi (pytające, rozkazujące, oznajmujące)
- podane zdania dzieli na pojedyncze i złożone
- rozróżnia głoski, litery
- z pomocą nauczyciela określa spółgłoski
- dzieli wyrazy na sylaby
- zna reguły dotyczące pisowni wyrazów z „ó”, „u”, „rz”, „ż”, „h”, „ch”
- zna zasady dotyczące pisowni „nie” z czasownikami i poprawnie je stosuje
- stosuje znaki przestankowe: przecinek (przy wymienianiu), dwukropek, myślnik
- dokonuje poprawy popełnionych błędów.

Ocena dopuszczająca. Uczeń:

- opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej
- większość zadań, nawet bardzo łatwych wykonuje przy pomocy nauczyciela
- nie jest aktywny na lekcjach, ale stara się wykonywać polecenia nauczyciela
- pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty
- często nie potrafi wykonać samodzielnie i poprawnie zadań domowych, ale podejmuje takie próby
- czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, często bez odpowiedniej intonacji
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów, ale podejmuje próby ich odbioru
- ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem zdań
- popełnia błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne
- przy pomocy nauczyciela rozróżnia poznane części mowy
- odmienia rzeczowniki przez przypadki (łatwe przykłady)
- z pomocą nauczyciela wskazuje podmiot i orzeczenie
- z pomocą nauczyciela odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy i rodzaje
- wyróżnia głoski, litery i sylaby
- zna podstawowe zasady ortograficzne (pisownia wyrazów z „ó” wymiennym, „rz” wymiennym, pisownia imion, nazwisk, prostych nazw geograficznych)
- z pomocą nauczyciela dokonuje poprawy popełnionych błędów
- stosuje odpowiednie znaki przestankowe na końcu zdania.

Ocena niedostateczna Uczeń:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości z fleksji, składni, fonetyki, słownictwa, ortografii w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności: nie wykonuje zadań i poleceń nauczyciela
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania
- nie odnajduje w tekście podanych informacji
- wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych oraz nie wyznacza granicy zdania.

W odniesieniu do uczniów z opiniami poradni psychologiczno - pedagogicznej stosuje się zindywidualizowane wymagania i ocenianie bieżące umiejętności oraz nabywanej wiedzy.

kl. V

**Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie V
niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych**

(ocenę wyższą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania ocen niższych – pozytywnych)

OCENA CELUJĄCA

Wiedza ucznia znacznie wykracza poza obowiązujący program nauczania.
Doskonale opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.
Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności.
Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej.
Posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak w piśmie.
Aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych.
Z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim.
Tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym.
Wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe.
Odnacza się samodzielnością i dojrzałością sądów.
Współpracuje w zespole, podejmuje działania mające na celu sprawną realizację zadań.
Wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze przy odbiorze i analizie tekstów.
Interpretuje głosowo utwory poetyckie.
Przygotowuje adaptację sceniczną.
Przygotowuje i prezentuje portfolio lub prezentację multimedialną.
Posiada umiejętności z zakresu nauki o języku wyższe niż przewidywane w programie nauczania klasy V.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.
Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności.
Zazwyczaj aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych.
Bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim.
Wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

Kształcenie literackie i językowe:

Wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.
Doskonale potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu) i w klasie V (gratulacje, plan odtwórczy ramowy i szczegółowy, instrukcja, opis krajobrazu lub dzieła sztuki).
Zachowuje trójdzelną kompozycję opowiadania.
Dba o prawidłowy układ graficzny wypowiedzi pisemnej – akapity.
Redaguje opowiadanie z dialogiem.

Redaguje twórcze opowiadanie z cechami charakterystycznymi dla mitu.
Objaśnia morał wypływający z bajki.
Wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu.
Samodzielnie sporządza plan odtwórczy (ramowy i szczegółowy) tekstu literackiego i kompozycyjny własnej wypowiedzi.
Nazywa cechy bohatera i przywołuje czyny, zachowania, które o tym świadczą.
Potrafi nazywać stany psychiczne i ich przejawy.
Ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie się nim posługuje.
Samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym, języka polskiego i wyrazów bliskoznacznych.
Analizuje utwór poetycki, wskazując elementy poznane w klasie IV (epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, kontrast, wersy, rymy, osobę mówiącą w wierszu) i w V (przenośnia, wątek, wiersz nierymowany).
Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji.

Fleksja i składnia:

Biegle rozróżnia części mowy poznane w klasie IV i V.
Łączy przymiotnik z rzeczownikiem, odmienia i określa przypadek, liczbę i rodzaj.
Określa rolę przyimków w zdaniu.
Podaje poprawne formy liczebników.
Klasyfikuje rodzaje wypowiedzi, podaje ich przykłady.
Nazywa części zdania, wskazuje sposób ich wyrażenia.
Buduje zdania złożone podrzędnie i współrzędnie.
Układa zdanie pojedyncze rozwinięte według podanego wzoru (trudniejsze przykłady).

Fonetyka:

Omawia zależność brzmienia głosu od ruchów i pozycji narządów mowy.
Podaje wszystkie zasady akcentowania wyrazów w języku polskim omawiane na lekcjach.

Ortografia i interpunkcja:

Poprawnie zapisuje wyrazy z „i”, „j” po spółgłoskach.
Prawidłowo stosuje przecinki w zdaniu złożonym.

OCENA DOBRA

Kształcenie literackie i językowe:

Czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania.
Jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo - stylistyczne, logiczne i ortograficzne.
Samodzielnie poprawia błędy wskazane przez nauczyciela.
Potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie V.
W wypowiedziach próbuje oceniać i wartościować problemy, zjawiska dotyczące języka, literatury oraz kultury.
Nazywa cechy gatunkowe mitu i bajki.
Poprawnie sporządza plan ramowy i szczegółowy fragmentów lektury.
Poprawnie posługuje się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV.

Fleksja i składnia:

Określa formę gramatyczną czasowników.
Stosuje w zdaniu czasownik w formie osobowej i nieosobowej.
Poprawnie odmienia czasownik typu: umiem, rozumiem, idę.
Uzasadnia pisownię rzeczownika, odwołując się do odmiany.
W zdaniu wskazuje przyimki i wyrażenia przyimkowe, określa ich rolę.
Tworzy przysłówki od przymiotników, stosuje je w zdaniach i określa ich rolę.
Określa formę gramatyczną przymiotnika z rzeczownikiem.
Określa przypadek liczebnika i rzeczownika.
Zastępuje słowem liczebniki podane cyfrą i odwrotnie.
Stosuje w zdaniu liczebnik zbiorowy w odpowiednim przypadku.
Przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie.
Przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego rozwiniętego (na łatwych przykładach).
Rozpoznaje i nazywa określenia rzeczownika i czasownika w zdaniu.
Przekształca zdanie pojedyncze na złożone i odwrotnie.
Układa zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie.

Fonetyka:

Określa cechy głoski.
Poprawnie akcentuje wyrazy na 3. i 4. sylabie od końca.

Ortografia i interpunkcja:

Stara się poprawnie zapisywać wyrazy z „i”, „j” po spółgłoskach i samogłoskach.
Poprawnie zapisuje części -bym, -byś, -by (w czasownikach)
Prawidłowo zapisuje „nie” z czasownikiem, rzeczownikiem, przymiotnikiem, przysłówkiem, liczebnikiem.

OCENA DOSTATECZNA

Kształcenie literackie i językowe:

W wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnej budowy zdań.

W miarę samodzielnie potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie V.

Opanował technikę poprawnego czytania i doskonali ją pod względem dykcji, intonacji, akcentowania.

Poprawia błędy wskazane przez nauczyciela przy pomocy słownika ortograficznego.

Wskazuje elementy świata przedstawionego w utworze (miejsce i czas akcji, bohaterów, wydarzenia).

Odróżnia zdarzenia i postacie fantastyczne od realistycznych w poznanych utworach.

W utworze lirycznym wskazuje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, kontrast.

W miarę samodzielnie posługuje się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV.

Fleksja i składnia:

Tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej (i odwrotnie).

Określa formę fleksyjną rzeczowników.

Odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki.

Rozpoznaje rzeczownik w roli podmiotu.

Rozpoznaje czasownik w roli orzeczenia.

Łączy przymiotnik z rzeczownikiem i odmienia przez przypadki.

Rozpoznaje w zdaniu liczebnik.

Rozróżnia zdanie i równoważnik zdania.

Podaje przykłady typów zdań.

Łączy w zespoły składniowe wyrazy tworzące zdanie.

Wpisuje zdanie w podany wykres (prostsze przykłady).

Z podanych zdań pojedynczych tworzy zdanie złożone.

Fonetyka:

Odróżnia samogłoski od spółgłosek.

Rozróżnia rodzaje głosek.

Dzieli wyraz na sylaby.

Poprawnie akcentuje wyrazy na 2. sylabie od końca.

Ortografia i interpunkcja:

Poprawnie zapisuje „nie” z czasownikiem, rzeczownikiem, przymiotnikiem, przysłówkiem, liczebnikiem (bez wyjątków).

Poprawnie zapisuje liczebniki.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Otrzymuje ją uczeń, którego zasób wiedzy i umiejętności pozwala na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadania o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie literackie i kulturowe:

Technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu.

Względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez ucznia analizowanego zagadnienia.

Błędy językowo - stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki uczeń włożył w ich napisanie.

Fleksja i składnia:

Rozróżnia części mowy.

Wskazuje podmiot, orzeczenia i określenia.

Odmienia przez przypadki rzeczownik w prostej odmianie.

Odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, rodzaje.

Odmienia przymiotnik przez przypadki.

Potrafi wskazać zdanie, równoważnik zdania, zdanie pojedyncze, zdanie złożone.

Fonetyka:

Dzieli wyraz na głoski, litery i sylaby.

Stara się poprawnie akcentować wyrazy na 2. sylabie od końca.

Ortografia i interpunkcja:

Zna podstawowe zasady ortograficzne.

Wstawia przecinek przed powtórzonym spójnikiem.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Otrzymuje ją uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji, składni, słownictwa, fonetyki, ortografii, w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie piątej.

Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu dopuszczającym.

Wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym.

W wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych.

Nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

Nie potrafi skorzystać ze słowników i encyklopedii.

kl. VI

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie VI
niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

OCENA CELUJĄCA:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania dla klasy VI:

- uczeń twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- proponuje rozwiązania oryginalne różnych problemów i treści objętych podstawą programową,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne, cechują się dojrzałością myślenia,
- bierze udział w konkursach literackich, ortograficznych, osiąga w nich sukcesy,
- podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych, prezentuje wysoki poziom merytoryczny.

OCENA BARDZO DOBRA:

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania dla klasy VI:

Kształcenie literackie i językowe:

- wypowiedzi ustne i pisemne są poprawne pod względem stylistyczno-językowym, ortograficznym, logicznym,
- potrafi samodzielnie wnioskować, myśleć logicznie,
- sporządza notatki z lekcji, selekcionuje materiał rzeczowy,
- tworzy relację z wydarzeń; unika powtórzeń (sprawnie dobiera słownictwo), różnicuje wypowiedź składniowo,
- buduje ogłoszenie prasowe: nazywa cechy charakteru, usposobienia, temperamentu i predyspozycji człowieka,
- buduje wypowiedź o charakterze informacyjnym: stosuje właściwy rodzaj wypowiedzi,
- używa różnych typów wypowiedzi w zależności od celu i sytuacji mówienia,
- bezbłędnie pisze charakterystykę postaci, podejmuje próbę redagowania charakterystyki porównawczej i autocharakterystyki; określa motywację czynów bohaterów, ocenia ich postępowanie, opowiadania twórcze wzbogaca dialogami, elementami opisów,
- ten sam tekst potrafi przedstawić w formie streszczenia, opisu, opowiadania,
- redaguje list do postaci literackiej,
- bezbłędnie pisze krótsze i dłuższe formy wypowiedzi,
- rozumie i poprawnie posługuje się terminami w zakresie wiedzy o epice, liryce,
- dokonuje samodzielnie analizy i interpretacji wiersza,
- podaje zasadę ortograficzną objaśniającą pisownię wskazanych wyrazów, uzupełnia interpunkcję w zapisie cytatu,
- używa cudzysłowu w zapisie wyrazów (wyrażeń, zwrotów) o charakterze przenośnym, ironicznym, p) prace pisemne są poprawne pod względem językowym.

Fleksja, składnia, słowotwórstwo:

- stosuje we własnej wypowiedzi formy nieosobowe czasownika na „-no”, „-to”,
- potrafi wyjaśniać, od czego zależą formy odmiany rzeczownika,
- wymienia rodzaje zaimków, omawia ich odmianę, funkcję w zdaniu biegle stosuje przymiotniki, nazywa rodzaj stopniowania, pisze poprawnie „nie” z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym
- rozpoznaje różne typy liczebników, określa ich formy gramatycznej funkcje w zdaniu,
- stosuje w zdaniu rzeczownik w różnych funkcjach składniowych (podmiotu, dopełnienia, przydawki),
- rozpoznaje zdanie z orzeczeniem imiennym, omawia jego budowę,
- omawia, podając przykłady, różne sposoby wyrażania orzeczenia oraz podmiotu, przydawki i dopełnienia,
- przeprowadza klasyfikację zdań złożonych współrzędnie, rysuje ich wykresy,
- przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazów.

OCENA DOBRA:

Kształcenie literackie i językowe:

- czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowe,
- potrafi tworzyć różne formy wypowiedzi pisemnej np. opowiadanie twórcze z dialogiem i elementami opisu, list, sprawozdanie ze spektaklu teatralnego, filmu,
- dobra znajomość tekstu pozwala na odtwórcze opowiadanie losów bohaterów, omówienie elementów świata przedstawionego,
- poprawnie pisze plan ramowy i szczegółowy,
- wskazuje poznane środki stylistyczne w wierszu,
- potrafi samodzielnie poprawić większość własnych błędów.

Fleksja, składnia, słowotwórstwo:

- wymienia rodzaje zaimków,
- wyróżnia przysłówki wśród innych części mowy,
- poprawnie stopniuje przymiotniki, wie, czemu służy stopniowanie,
- podaje przykłady różnych typów liczebników,
- odmienia konstrukcje czasownikowe z „się” użyte w znaczeniu strony zwrotnej,
- stosuje poprawne formy rzeczowników pospolitych i nazwisk żeńskich oraz par małżeńskich i bezbłędnie je zapisuje,
- układa przykłady czterech rodzajów zdań złożonych współrzędnie,
- rozpoznaje orzeczenia czasownikowe i imienne; posługuje się obu konstrukcjami
- buduje konstrukcję z orzeczeniem czasownikowym imiennym; stroną czynną i bierną,
- wybiera z wywiadu wskazane informacje i buduje wypowiedź w formie mowy zależnej,
- stosuje poprawny szyk wyrazów w zdaniu; poprawia błędy w tym zakresie,
- przekształca zdania pojedyncze na zdania złożone podrzędnie, samodzielnie dobiera właściwy spójnik, oddziela przecinkiem zdanie nadrzędne od podrzędnego,
- samodzielnie dobiera stosowny tryb czasowników,
- rozróżnia zdania i równoważniki zdań,
- tworzy wyrazy pochodne o podanych znaczeniach; samodzielnie dobiera właściwe formanty,
- rozpoznaje wyraz pochodny, który może być podstawowym dla innego wyrazu, q) zgodnie z regułą ortograficzną pisze rzeczowniki zakończone na „-ii”, „-ji”, wskazuje spójniki, przed którymi nie stawia się przecinka,
- tworzy wyrazy złożone i umie je bezbłędnie napisać.

OCENA DOSTATECZNA:

Kształcenie literackie i językowe:

- w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad w zakresie budowy zdań, stosowania poznanego słownictwa i ortografii,
- w miarę poprawnie, samodzielnie posługuje się następującymi formami wypowiedzi: opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, streszczenie, opis, sprawozdanie, charakterystyka postaci, list, zaproszenie, ogłoszenie, sms, zawiadomienie, przepis, itp.,
- jego technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu,
- zna przewidziane programem gatunki literackie,
- umie wyróżnić podstawowe elementy świata przedstawionego,
- odróżnia podmiot liryczny od bohatera utworu,
- poprawia popełnione błędy językowe przy pomocy nauczyciela, gromadzi słownictwo na zadany temat.

Fleksja: składnia. słowotwórstwo:

- wyróżnia w tekście czasowniki w formie osobowej i nieosobowej; określa formę fleksyjną czasowników,
- odmienia podane rzeczowniki przez przypadki, oddziela temat od końcówki; wskazuje tematy oboczne,
- rozpoznaje w zdaniu zaimki, przysłówki, przymiotniki, liczebniki,
- stopniuje przymiotniki,
- rozróżnia przyimki proste,
- stosuje poprawnie formy fleksyjne rzeczownika "cudzyśłów",
- tworzy właściwe formy fleksyjne liczebników głównych i zbiorowych, poprawnie je zapisuje,
- rozpoznaje i nazywa rodzaje wypowiedzi, rozróżnia zdania i równoważniki, buduje je,
- stosuje właściwą interpunkcję,
- buduje zdanie pojedyncze rozwinięte z rozsypanki wyrazowej stosując właściwy szyk wyrazów,
- rozpoznaje zdanie bezpodmiotowe,
- układa zdania złożone z podanych zdań pojedynczych,
- wśród zdań złożonych rozróżnia złożone podrzędnie i współrzędnie,
- eliminuje powtórzenia wyrazowe,
- przekształca notatkę w spójną kilkuzdaniową wypowiedź,
- rozumie znaczenia słów; dokonuje korekty w zakresie nieprawidłowego ich zastosowania w zdaniu, q)
- rozpoznaje wyrazy obcego pochodzenia,
- buduje różne konstrukcje składniowe,
- stosuje równoważniki zdań i konstrukcje bezpodmiotowe w oficjalnych tekstach urzędowych, układa zdanie pojedyncze rozwinięte składające się ze wskazanych części mowy,
- przekształca zdanie złożone na pojedyncze,
- nazywa gazety i czasopisma ze względu na częstotliwość ukazywania się,
- stosuje poprawne formy fleksyjne zaimków osobowych,
- dobiera określenia tworzące grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu pojedynczym,
- tworzy 'poprawne formy fleksyjne liczebników,
- tworzy poprawne formy czasu przyszłego prostego i stosuje je we własnej wypowiedzi; dobiera różnorodne określenia,
- buduje wypowiedzenia z zastosowaniem trybu rozkazującego; poprawnie pisze "nie" z czasownikiem w formie osobowej,
- poprawnie zapisuje imiona i nazwiska,
- stosuje wielką literę w tytułach książek, filmów, obrazów, itp.,
- zgodnie z regułą ortograficzną pisze nazwy mieszkańców i przymiotniki utworzone do nazw miejscowości,
- właściwie zapisuje wyraz "nie" z poznanymi i utwalonymi częściami mowy,
- tworzy wyrazy i ich formy z ubezdźwięcznieniem, stosuje poprawny zapis,
- umie zapisać utwalone liczebniki proste i złożone,
- stosuje przecinki i dwukropek przy wyliczaniu.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA:

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności:

- jego technika czytania pozwala na zrozumienie tekstu, względna poprawność językowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu zagadnienia,
- w wypowiedziach pisemnych popełniane błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne nie przekreślają wartości prac i wysiłku jaki włożył w ich napisanie,
- stopień opanowania przez niego wiadomości pozwala na wykonanie zadań typowych, o niewielkim zakresie trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela,
- przy pomocy nauczyciela rozpoznaje części mowy i określa ich funkcję w zdaniu,
- odróżnia zdania pojedyncze od złożonych i próbuje określać ich rodzaj,
- łączy wyrazy w zespoły składniowe,
- zestawia pary wyrazów podstawowych i pochodnych,
- przeprowadza analizę słowotwórczą,
- wskazuje podstawę słowotwórczą i formant,
- nazywa typy formantów,
- tworzy wyrazy pochodne za pomocą podanych formantów.

OCENA NIEDOSTATECZNA:

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiedzy i umiejętności objętych podstawą programową.

- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności w zakresie fleksji i składni, słownictwa, frazeologii i redagowania wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową,
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania w stopniu zadowalającym,
- jego wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych, językowych, stylistycznych, logicznych, nawet z pomocą nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

W odniesieniu do uczniów z opiniami poradni psychologiczno - pedagogicznej stosuje się zindywidualizowane wymagania i ocenianie bieżące umiejętności oraz nabywanej wiedzy.

kl. VII

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie VII

niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

Na ocenę niedostateczną:

Uczeń nie opanował umiejętności określonych na ocenę dopuszczającą w stopniu pozwalającym na kontynuację nauki.

Na ocenę dopuszczającą:

Uczeń spełnia wymagania określone dla klas IV–VI, a ponadto:

- rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; z pomocą nauczyciela przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju;
- rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu utworów omawianych podczas lekcji;
- wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog;
- recytuje zadane utwory literackie;
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje, rozpoznaje w tekście literackim: neologizmy i archaizmy;
- zna pojęcie komizmu, ironii, opisuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia);
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką;
- rozpoznaje wywiad jako gatunek dziennikarski;
- rozumie rozbieżności między mową a pismem, wskazuje upodobnienia pod względem dźwięczności;
- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; rozpoznaje rodzinę wyrazów,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, rozpoznaje imiesłowy, rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone;

- odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie w prostych przykładach;
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, rozumie znaczenie homonimów; wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka;
- rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny;
- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach; wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych;
- poprawnie przytacza cudze wypowiedzi;
- podejmuje próbę tworzenia wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, opis, rozprawka, przemówienie, wywiad, charakterystyka porównawcza;
- uczestniczy w projektach edukacyjnych, rozwija nawyki uczenia się.

Na ocenę dostateczną:

Uczeń spełnia wymagania określone na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju;
- rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich;
- rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, symbol, alegorię, ironię i określa ich funkcje;
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego;
- interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia); rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł, felieton;
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury; znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych;
- rozumie mechanizm upodobień fonetycznych, w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy; rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje;
- rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone; rozumie zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy, homonimy);
- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach; rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich;
- poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne; zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy;
- rozumie oddziaływanie środków retorycznych na odbiorcę; tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej;
- kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami;
- samodzielnie redaguje prostą rozprawkę, zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, podejmuje próbę uzasadnienia własnego zdania, rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi;
- tworzy wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, przemówienie, wywiad;
- formułuje pytania do tekstu; z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji;
- rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy i nawyki systematycznego uczenia się.

Na

ocenę

dobłą:

Uczeń spełnia wymagania określone na ocenę dostateczną, a ponadto:

- rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, epepeja, tragedia – i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich;
- zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje;
- określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji;
- porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia);
- rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, wskazuje rdzeń;

- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy; rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone,
- rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, rodzaje nazw miejscowych,
- używa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców;
- rozumie znaczenie homonimów; wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka;
- rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu; wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych;
- unkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi;
- wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych; odróżnia przykład od argumentu;
- przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego; rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji;
- w tekstach reklamowych, określa ich funkcje;
- rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi;
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, przemówienie, wywiad;
- wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje; rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.

Na ocenę bardzo dobrą:

Uczeń spełnia wymagania określone na ocenę dobrą, a ponadto:

- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji;
- wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze; wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny;
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury;
- wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu;
- zna sposoby wzbogacania słownictwa;
- rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu; rozumie, na czym polega błąd językowy;
- zna i stosuje zasady polskiej ortografii i interpunkcji;
- stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych) we własnych wypowiedziach;
- przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego;
- rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych, określa ich funkcję;
- tworzy ciekawe i spójne wypowiedzi;
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania; uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie;.

Na ocenę celującą:

Uczeń spełnia wymagania określone na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- pisze bezbłędnie pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym, a treść wypowiedzi jest twórcza;
- tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych);
- pogłębia swoją wiedzę przedmiotową i uczestniczy w wykładach publicznych, konkursach itp.;

W odniesieniu do uczniów z opiniami poradni psychologiczno - pedagogicznej stosuje się zindywidualizowane wymagania i ocenianie bieżące umiejętności oraz nabywanej wiedzy.

kl. VIII

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie VIII

niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

Ocena dopuszczająca - uczeń:

rozpoznaje utwory epickie, liryczne i dramatyczne, posługuje się podstawowymi pojęciami z teorii literatury; wie, że istnieją gatunki literackie (w tym: fraszka, sonet, pieśń, hymn, satyra, tragedia, powieść historyczna), rozumie pojęcie środków poetyckich; wskazuje podstawowe konteksty wskazanych w PP lektur; czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych; głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy;

czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i zna ich treść;
tworzy zdania złożone, odróżnia mowę niezależną od zależnej;
rozpoznaje słownictwo gwarowe, środowiskowe;
rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, stosuje podstawowe zasady etykiety językowej, nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym;
krótko wypowiada się ustnie na podany temat;
z pomocą nauczyciela redaguje plan wypowiedzi;
pisze według podanego wzoru z pomocą nauczyciela poznane formy wypowiedzi, w tym: *rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny*;
stosuje akapity;
formułuje prostą tezę;
przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennego życia;
z pomocą nauczyciela podejmuje próby wnioskowania;
rozpoznaje w różnych tekstach perswazję i manipulację; streszcza, formułuje pytania.

Ocena dostateczna - obowiązują wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto uczeń:

wskazuje cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach;
stara się posługiwać nazwami gatunków literackich, wskazuje utwory należące do tych gatunków;
wyszukuje w tekście literackim środki językowe, stara się je nazwać;
cytuje fragmenty tekstu;
klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub popularnonaukowy;
rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: *reportaż i felieton*);
stara się stosować normę wzorcową i użytkową tworzy wypowiedzenia złożone;
przekształca poprawnie mowę niezależną w zależną;
rozpoznaje zapożyczenia, archaizmy, słowa gwarowe;
wyjaśnia znaczenie homonimów;
dostosowuje styl do formy wypowiedzi, pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej;
wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa podstawowych środków retorycznych;
gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi;
pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: *rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny*, formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza;
formułuje proste wnioski;
formułuje pytania związane z dosłownymi znaczeniami utworu, czyta większość wymaganych lektur w całości i zna ich treść.

Ocena dobra - obowiązują wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto uczeń:

wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki literackie;
rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe (w tym: *neologizm, symbol, alegorię, ironię*), próbuje określić ich funkcję, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje się utwór;
odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze;
wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną tekstów kultury;
wyszukuje i porządkuje cytaty;
wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa;
zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (*reportaż, felieton*), rozpoznaje i tworzy różne rodzaje wypowiedzi wielokrotnie złożonych;
przekształca poprawnie mowę zależną w niezależną i odwrotnie, przestrzega zasad zapisu;
rozpoznaje zapożyczenia, archaizmy, neologizmy, kolokwializmy, słowa gwarowe;
odróżnia treść i zakres wyrazu;
używa homonimów;
rozpoznaje i nazywa różne style, przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego;
podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty;
głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację czyta wszystkie wymagane lektury w całości, zna ich treść i problematykę.

Ocena bardzo dobra – obowiązują wymagania na ocenę dobrą, a ponadto uczeń:

omawia cechy utworów synkretycznych;
omawia cechy gatunkowe czytanych utworów;
wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze;
wyjaśnia rolę środków języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu, interpretuje dzieło sztuki, określa wartości estetyczne tekstów kultury;
funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi, określa cechy gatunków dziennikarskich (*reportaż, felieton*);
rozdziela i stosuje w wypowiedziach różne rodzaje wypowiedzi wielokrotnie złożonych;
funkcjonalnie korzysta ze słowników;

tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi; swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów; podaje celne i różnorodne przykłady.

Ocena celująca – obowiązują wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto uczeń:

samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literackie, porównuje utwory;
biegle posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów literackich;
objaśnia funkcję różnego rodzaju środków stylistycznych użytych w tekście, porównuje teksty należące do różnych dziedzin kultury;
wyjaśnia różnice między literaturą piękną, popularnonaukową, publicystyką;
formułuje wypowiedzi poprawne, bogate językowo, precyzyjne, zachowujące obowiązujące normy;
doskonali własny styl wypowiedzi, mając świadomość cech dobrego stylu; wypowiada się swobodnie i kulturalnie w różnych sytuacjach;
zapisuje poprawnie swoje wypowiedzi, dokonuje ich autokorekty, wypowiada się, realizując zamierzony cel;
wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych funkcjonalnie i twórczo środki retoryczne i stylistyczne;
wyraża własne zdanie i uzasadnia je w sposób trafny i wnikliwy;
chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań na ocenę dopuszczającą, w związku z tym nie jest w stanie wykonać nawet z pomocą nauczyciela zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.

W odniesieniu do uczniów z opiniami poradni psychologiczno - pedagogicznej stosuje się zindywidualizowane wymagania i ocenianie bieżące umiejętności oraz nabywanej wiedzy.